



SVENSKT NÄRINGSLIV

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: fi.bas@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:
SN Dnr 2022-114

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
Fi2022/02452

2022-11-29

Remissvar

Bättre konsekvensutredningar (Ds 2022:22)

Svenskt Näringsliv har inbjudits att lämna synpunkter på förslagen i promemorian. Svenskt Näringsliv är det samlade näringslivets röst med drygt 60 000 små, medelstora och stora företag. Dessa är organiserade i 49 bransch- och arbetsgivarförbund.

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv anser att

- förbättringar av konsekvensutredningsarbetet bör beredas tillsammans med förslagen om en ny förbättrad regelgivningsprocess som lämnas i SOU 2021:60. Regeringen bör snarast återkomma med ett samlat förslag.
- begreppet betydande i § 4 byts mot begreppet allvarliga
- Regeringskansliet bör omfattas av kraven i konsekvensförordningen.
- fokus i förordningen även fortsättningsvis ska vara på konsekvenser för företagen och att det inte breddas till att även omfatta jämställdhet och utsläpp av växthusgaser.
- det införs ett krav på en särskild konsekvensutredning vid förslag om att Sverige ska gå utöver EU-direktivs miniminivå. I en sådan utredning bör det även anges hur andra medlemsstater valt att implementera lagstiftningen. Motsvarande krav bör ställas för verkställighetsföreskrifter av EU-förordningar.
- Regeringen ska i sin egen regelgivning åläggas att inhämta yttranden från Regelrådet på motsvarande sätt som myndigheter.
- Regeringen återkommer med ett samlat förslag om hur Regelrådets verksamhet ska förstärkas i enlighet med de förslag som lämnas i SOU 2021:60.
- ansvaret för stöd och metodutveckling i konsekvensutredningsarbetet placeras inom Regeringskansliet.
- EU-ärenden omfattas av beredningskravet i RF 7 kap 2 §.
- Sveriges arbete under EU:s lagstiftningsprocess förstärks i enlighet med de förslag som Svenskt Näringsliv lämnat i skriften *Stärkt position i EU genom ökad delaktighet*.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

1. Inledning

I promemorian föreslås en ny förordning om konsekvensutredning som ska ersätta nuvarande reglering. Syftet är att förbättra arbetet med att analysera och beskriva vilka konsekvenser nya regler förväntas få och därmed åtgärda de brister i nuvarande system som flera instanser pekat på, bland annat OECD.

Att förbättra arbetet med att ta fram konsekvensutredningar är ett viktigt inslag i det förenklingspolitiska arbetet vilket även den förra regeringen slår fast i skrivelsen En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationskraft (Skr. 2021/22:03). Svenskt Näringsliv delar den bedömning men vill samtidigt understryka vikten av att hela regelgivningskedjan omfattas i förbättringsarbetet, från ex-ante, via ständiga förbättringar av det befintliga regelverket till systematiska ex-postutvärderingar. Sverige behöver en samlad process med krav på regeringen och dess myndigheter att årligen rapportera arbetet till Riksdagen.

I utredningen Förenklingslag för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60) föreslås en sammanhållen process för att omhänderta reformbehov i hela kedjan. Svenskt Näringsliv står bakom utredningens förslag och anser därför att förslag till förbättringar av konsekvensutredningsförordningen bereds tillsammans med utredningens betänkande. I en sådan beredning bör bland annat följande punkter beaktas:

- Regelrådets ställning, mandat och resurser. Svenskt Näringsliv anser att rådet bör omorganiseras till en självständig myndighet, med utökade resurser och en möjlighet att återremittera bristfälliga konsekvensanalyser.
- Det förenklingspolitiska arbetet inom Regeringskansliet. Svenskt Näringsliv anser att ansvaret bör breddas till att omfatta flera departement och att en särskild statssekreterargrupp bildas med ett gemensamt ansvar att driva och följa upp arbetet.
- Inrättande av ett förenklingsforum enligt dansk modell. Forumet bör ha som uppdrag att ge råd till regeringen när det gäller förenklingslagstiftning som implementering av EU-lagstiftning.
- En ständig förbättring av befintligt regelverk. Enligt Svenskt Näringslivs uppfattning bör ett kansli bildas inom Regeringskansliet dit Förenklingsforum kan anmäla förslag till förenklingslagstiftning. Varje anmälan bör följas av en justering av regelverket eller en förklaring varför synpunkterna inte beaktas.
- En förstärkning av det inhemska arbetet kring EU-lagstiftning. Svenskt Näringsliv anser att det bör inrättas fasta beredningsgrupper för inhämtande av synpunkter från berörda aktörer.

Nedan kommenterar Svenskt Näringsliv de enskilda delarna i promemorian.

2. En ny konsekvensförordning

I promemorian föreslås att dagens konsekvensutredningsförordning ersätts med en ny förordning, konsekvensförordningen. Den nya förordningen föreslås gälla för kommittéer, särskilda utredare och förvaltningsmyndigheter.

Vissa undantag föreslås från kravet att ta fram en konsekvensutredning innan beslut fattas om föreskrifter eller allmänna råd. Det gäller när det skulle innebära betydande negativa effekter för miljö, Sveriges säkerhet, liv, personlig säkerhet eller hälsa eller risk för

betydande ekonomisk skada om beslut inte fattas skyndsamt. I dessa fall ska en konsekvensutredning genomföras så snart som möjligt efter beslutet. Svenskt Näringsliv delar uppfattningen att vissa undantag bör föras in i förordningen men menar samtidigt att med den föreslagna utformningen finns det en risk att för många situationer omfattas av undantaget. Svenskt Näringsliv föreslår därför att begreppet *betydande* byts mot begreppet *allvarliga*.

I promemorian föreslås att förvaltningsmyndigheter under regeringen ska redovisa en konsekvensutredning när de ger in förslag till regeringen om att besluta om nya eller ändrade regler. Svenskt Näringsliv delar den ambitionen men saknar en analys av hur det kan påverka myndigheternas arbete, i första hand risken för att myndigheter avstår från att lämna förslag till angelägna regelförändringar på grund av tids- och resursbrist.

Svenskt Näringsliv menar att motsvarande krav bör också ställas på Regeringskansliets eget arbete. Enligt Svenskt Näringslivs uppfattning är det svårt att motivera varför till exempel förslag som tas fram inom ramen för så kallade bokstavsuppdrag inte ska omfattas av samma reglering. De skäl som framförs i promemorian, nämligen att sådana förslag i formell mening inte ges in till regeringen, kan inte anses tillräckliga. För att understryka vikten av konsekvensutredningsarbetet bör det framgå av Regeringskansliets s.k. delningsmissiv att det aktuella förslaget passerat Regelrådet och att rådet inte påtalat några brister.

3. Nya krav på konsekvensutredningar

I den nuvarande konsekvensutredningsförordningen (2007:1244) är fokus att i första hand utreda vilka konsekvenser som föreslagna regler får för företagen. Det var också utgångspunkten när förordningen beslutades. I den aktuella promemorian utvidgas nu perspektiven till att utöver beakta företagen även särskilt utreda konsekvenserna för jämställdhet och utsläppen av växthusgaser.

Svenskt Näringsliv delar uppfattningen att arbetet för ökad jämställdhet och en minskning av utsläpp av växthusgaser är viktiga områden. Dock riskerar den föreslagna utvidgningen att leda till att det ursprungliga motivet bakom nuvarande förordning, nämligen att genom analyser av de föreslagna reglernas konsekvenser för företagen slå vakt om det svenska näringslivets konkurrenskraft, delvis går förlorat. Det gäller i synnerhet i de tänkbara situationer då tillträdande regeringar utifrån sina prioriterade frågor väljer att addera ytterligare områden att särskilt beakta. På sikt riskerar listan av områden att öka väsentligt. Svenskt Näringsliv föreslår därför att det även fortsättningsvis bör vara ett särskilt fokus på företagen i förordningen. I de fall det finns anledning att särskilt analysera andra områden bör det i stället anges i direktiv och myndighetsuppdrag. När det gäller eventuell påverkan på miljön kan det med fördel beskrivas i en särskild miljökonsekvensutredning.

I promemorian föreslås att en konsekvensutredning ska innehålla en bedömning av om den föreslagna regeln går utöver de skyldigheter som gäller enligt EU-lagstiftning och i förekommande fall särskilt motiveras varför genomförande av EU-direktiv går utöver direktivets miniminivå. Det senare ska ses som ett svar på det tillkännagivande som riksdagen lämnade i sitt betänkande 2018/19:NU7. Svenskt Näringsliv menar att denna del av den föreslagna förordningen bör skärpas ytterligare. Riksdagens utgångspunkt var att EU-direktiv som regel ska införas på miniminivå och endast i undantagsfall kunna gå utöver dessa krav. Detta bör tydliggöras i förordningen. Därutöver bör det inte räcka med att ange skälen till varför en föreslagen regel går längre än miniminivån. Enligt Svenskt Näringsliv bör det i ett sådant fall krävas en särskild konsekvensutredning av hur en sådan regel kommer

att påverka de svenska företagens konkurrenskraft. I underlaget bör det även anges hur andra medlemsstater valt att införa det aktuella EU-direktivet. Motsvarande regler bör även införas för verkställighetsföreskrifter av EU-förordningar då dessa i allt högre utsträckning lämnar handlingsutrymme för medlemsstaterna.

I promemorian föreslås ett utökat dokumentationskrav. Myndigheter ska vara skyldiga att redovisa vilka aktörer som beretts tillfälle att yttra sig innan beslut fattas om föreskrifter eller allmänna råd. Svenskt Näringsliv menar att nyttan med ett sådant krav är starkt begränsat om det inte kombineras med att myndigheten även redovisar de huvudsakliga synpunkter som förts fram och hur dessa har omhändertagits.

4. Yttranden från Regelrådet

Myndigheter ska även fortsättningsvis som huvudregel inhämta yttranden från Regelrådet innan beslut fattas om föreskrifter som kan få konsekvenser av betydelse för företagen. Någon motsvarig skyldighet för Regeringskansliet föreslås dock inte vilket Svenskt Näringsliv menar är en brist. För närvarande hänvisas till en intern promemoria från 2008 i vilken riktlinjer för Regeringskansliets regelgivning slås fast. Enligt Svenskt Näringsliv bör dessa riktlinjer uttryckas direkt i förordningen.

Regelrådet har i sina senaste årsrapporter lyft fram ett flertal brister i nuvarande system. Rådet pekar bland annat på att allt för många konsekvensutredningar har uppenbara brister, och att vissa förslag som påtagligt påverkar företagen aldrig underställs rådet. Som anförts ovan anser Svenskt Näringsliv att Regelrådets verksamhet bör stärkas, både när det gäller de organisatoriska förutsättningarna och när det gäller resurser. Svenskt Näringsliv anser därför att regeringen bör återkomma med ett samlat förslag kring rådets framtida organisation och inriktning, baserat på vad som anförts i SOU 2021:60.

5. Metodutveckling och stöd i konsekvensutredningsarbetet

I promemorian föreslås att Ekonomistyrningsverket övertar samordningsansvaret för metodutveckling, vägledning och utbildning från Tillväxtverket. Som skäl anförts bland annat att det behövs ett större fokus på samhällsekonomiska analyser, snarare än ett företags- och näringslivsperspektiv. Svenskt Näringsliv delar uppfattningen att arbetet med att ta fram breda och fullödiga samhällsekonomiska analyser behöver förstärkas men anser samtidigt att det inte står i motsatsförhållande till att förordningen i första hand bör utgå från hur ny regelgivning påverkar företagens villkor och förutsättningar. När det gäller stödfunktionens hemvist menar Svenskt Näringsliv att det naturliga är att placera den inom Regeringskansliet och därigenom ge arbetet den prioritering och det politiska stöd som är nödvändigt.

I promemorian görs bedömningen att Ekonomistyrningsverkets ansvar för bland annat metodutveckling sammantaget förutsätter ett resurstillskott om 4 årsarbetskrafter. Svenskt Näringsliv menar att en sådan begränsad förstärkning inte kommer att leda till den kvalitetshöjning av konsekvensutredningsarbetet som eftersträvas. I sammanhanget är det värt att notera att bedömningen i SOU 2021:60 är att enbart ett förstärkt utvärderingsarbete uppskattas kräva en förstärkning om 25 årsarbetskrafter. Enligt Svenskt Näringsliv är även denna uppskattning i underkant.

6. Övriga förslag

I promemorian förslås att en särskild utredare får i uppdrag att analysera behoven av konsekvensutredningar och samråd i olika skeden av EU:s lagstiftningsprocess. Svenskt Näringsliv står bakom förslaget men vill föra fram att en sådan utredning bör omfatta

samtliga delar av beredningsarbetet. Enligt Svenskt Näringslivs uppfattning bör utgångspunkten vara att EU-ärenden ska beredas på samma sätt som regeringsärenden och detta bör tydliggöras i Regeringsformen 7 kap 2 §.

Svenskt Näringsliv vill i sammanhanget föra fram att Sveriges arbete under EU:s lagstiftningsprocess kan förbättras och förstärkas genom förändringar som genomförs oaktat den utredning som föreslås i promemorian. I skriften *Stärkt position i EU genom ökad delaktighet* lämnas förslag vilka sammanfattas här:

- Etablera kvalitetsprinciper för hur genomförandet av unionslagstiftning som påverkar näringslivet ska förberedas i Sverige. Utgångspunkten bör vara att värna det svenska näringslivets konkurrenskraft genom att bland annat söka alternativ till lagstiftning där så är möjligt och eftersträva en så lång genomförandetid som möjligt.
- Förtydliga att myndigheter som deltar i EU-arbetet i första hand är företrädare för Sverige och att samråd och förankring regelmässigt ska ske med berörda intressenter.
- Inrätta stående beredningsgrupper för inhämtande av synpunkter från berörda intressenter tidigt i lagstiftningsprocessen.
- Stärk utformningen av Regeringens faktapromemorior så att de alltid innehåller information om vilka synpunkter som inhämtats från remissinstanserna under beredningsprocessen.

Svenskt Näringsliv

Göran Grén

Christer Östlund